

Regelbunden tillsyn i Persboskolan

Grundskola årskurs 4-9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Västerås kommun och besökt Persboskolan den 10 -11 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: Kunskaper, Normer och värden samt Ledning och kvalitetsarbete. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 februari 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Persboskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Persboskolan intervjuades rektorer, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorerne har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever

Persboskolan	Antal elever
Grundskola	384

Källa: Skolans uppgift i samband med tillsynen

Persboskolan ligger i Skultuna kommundel och tillhör Västerås kommun. Skultuna Barn - och ungdom är en enhet inom Skultuna kommundel och består av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, tre grundskolor och ett individuellt program på gymnasieskolan. Kommundelen har egen nämnd som har det yttersta ansvaret för Skultuna Barn - och ungdom.

Persboskolan innefattar grundskola årskurserna 4-9. Skolledningen består av en rektor för årskurserna 6-9 som även är enhetschef för Skultuna skolområde, en rektor/avdelningschef med ansvar för årskurserna 6-9 samt en rektor/avdelningschef med ansvar för årskurserna 4-5, som även är ansvarig för den närliggande Tibbleskolan. Till ledningsgruppen hör också arbetslagsledare.

Skolan är organiserad i sex årskursvisa arbetslag. Andelen elever med ett annat modersmål är för närvarande 15 procent och ökar beroende på att det finns ett flyktingmottagande i Skultuna. Tillsynen av Persboskolan omfattar årskurs 4-9.

I kommundelen finns en pedagogisk ledningsgrupp med representanter från såväl förskolan som skolan med uppdraget att utveckla den pedagogiska verksamheten. I uppdraget ingår att synliggöra och utveckla en samsyn vad gäller barns och elevers utveckling och lärande.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultat för elever i årskurs 9

	Persboskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	181	179,8	190,2	195,6	177,6	208,7	205,3	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	44	58	71	71	56	75	78	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	73	73	78	85	74	87	89	89

Källa: Skolverkets nationella statistik

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar skolans egen statistik att 90 procent når målen i matematik, 94 procent i svenska och 93 procent i engelska. Jämfört med tidigare år visar resultaten på en markant förbättring i matematik samt en viss förbättring i ämnena svenska och engelska. Skolinspektionen bedömer att eleverna i huvudsak når målen för årskurs 5.

Av tabell 2 framgår att endast 56 procent av eleverna lämnar grundskolan med fullständigt slutbetyg och att kunskapsresultaten för år 2008 har väsentligen försämrats jämfört med de två närmast föregående år. Resultaten ligger också klart under genomsnittet för kommunen och riket. I tillsynen framkommer även att skolans resultat avseende såväl det genomsnittliga meritvärdet som andelen elever som uppnått målen i alla ämnen inte når upp till de värden som Skolverkets beräkningsmodell SALSA anger. Betygsresultaten visar vidare på stora könsskillnader år 2006 och 2008.

Mot bakgrund av att Persboskolan uppvisar låga kunskapsresultat, både avseende andel elever som når målen i alla ämnen och andelen elever behöriga till nationellt program på gymnasiet, bedömer Skolinspektionen att skolan behöver vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra dessa.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Bedömningspunkter****1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I 7 kap. 2 § grundskoleförordningen anges att minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal). Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna.

Tillsynen av Persboskolan visar att utvecklingssamtal genomförs men att det

varierar mellan olika lärare hur tydlig informationen är när det gäller elevernas utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Vid inspektionens genomförande är ett system (SKOLIA) under utarbetande för att förbättra dokumentation kring elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att utvecklingssamtalen tydligare behöver kopplas till kursplanernas nationella mål.

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. I 7 kap. 2 § grundskoleförordningen anges nu att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne som eleven undervisas i och varje årskurs och ev. överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

De planer som Skolinspektionen har tagit del av bedöms behöva utvecklas så att de blir tydligt framåtsyftande samt att mål och skolans insatser tydligare framgår i samtliga ämnen med utgångspunkt i de nationella kursplanerna. Vidare förutsätter Skolinspektionen att de nya bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ligger till grund för skolans fortsatta arbete i detta avseende.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I 7 kap. 8 § grundskoleförordningen anges att när betyg sätts efter det att ett ämne eller ämnesblock har avslutats, ska betyget bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan samt de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken. Enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. I samma avsnitt framgår också att betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan.

I Persboskolan har lärarna utifrån de nationella målen konkretiserat de nationella målen i de så kallade ämneskartorna i de flesta ämnena. Dessa ämneskartor utgör utgångspunkten för planering och betygssättning av olika ämnesområden. Skolinspektionen har tagit del av dessa och noterar bland annat att det finns en variation huruvida alla nationella mål finns med i ämneskartorna.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se över de egna konkretiseringarna av de nationella kursplanerna så att de bättre stämmer överens med de nationella målen.

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådant stöd ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen.

Vid tillsynen framkommer att särskilt stöd erbjuds elever bland annat i form av undervisning i mindre grupper samt anpassningar i undervisningsmiljön. I ämnet matematik har skolan byggt upp en matematikverkstad för att ge möjlighet till olika inlärningssätt, exempelvis experimentell matematik. Det framkommer dock att det främst ges stöd till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen erbjuds inte detta stöd. Det framkommer också vid intervjuer med lärare och elevvårdspersonal att insatta åtgärder inte utvärderas kontinuerligt.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få adekvat sådant.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Persboskolan upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd främst i svenska, matematik och engelska. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte tydligt vilka elevens behov är kopplat till de nationella målen, hur dessa behov ska tillgodoses samt hur de ska utvärderas. I dialog med rektorn och lärare framkommer att kvaliteten varierar på de åtgärdsprogram som skrivs. Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd och detta behöver åtgärdas. Vidare bedömer Skolinspektionen att innehållet i åtgärdsprogrammen behöver utvecklas så att de uppfyller författningarnas krav.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap 14 § diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som har samband med ovan nämnda diskrimineringsgrunder. Det finns inget hinder för skolan att föra samman dessa två planer i ett dokument. Skolinspektionen bedömer dock endast skolans plan mot kränkande behandling. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad Skolinspektionen har tagit del av Persboskolans likabehandlingsplan och funnet att den i högre utsträckning behöver utgå från en kartläggning av verksamhetens behov. Planen behöver också i större utsträckning förankras bland elever och vårdnadshavare. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot författningarnas krav. Det bör också av planens namn framgå att den avser skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1. Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2. Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3. Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4. Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2. Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1. Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2. Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3. Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1. Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 5 kap. 5 § grundskoleförordningen ska beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp fattas av styrelsen efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Beslutet ska enligt 8 kap. 1 § innehålla en fullföljdshänvisning med information om att det får överklagas till Skolväsendets överklagande-nämnd.

I Västerås kommun är beslut om placering i särskild undervisningsgrupp delegerat till rektor. Persboskolan har till vårterminen inrättat en särskild undervisningsgrupp i andra lokaler än skolans.

Vid tillsynen framkommer att rektorn inte fattar några beslut om placering i denna särskilda undervisningsgrupp.

Skolinspektionen bedömer att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas, vilket behöver åtgärdas. Beslutet ska även innehålla en fullföljdshänvisning.

3.3.1. Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4. Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1. Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling, ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår i Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn har således ansvaret för skolans resultat. Vid tillsynen framkommer att ett systematiskt kvalitetsarbete pågår på skolan, där verksamhet och resultat följs upp, diskuteras och utvärderas i så kallade reflekterande grupper, arbetslag och ledningsgrupp. Däremot framkommer brister när det gäller att vidta åtgärder utifrån vad som framkommit i uppföljningsarbetet. Särskilt angeläget enligt Skolinspektionen är det att analysera insatta åtgärder kring elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer sammantaget att rektorn behöver följa upp att arbetet sker i enlighet med de nationella styrdokumenterna samt tydliggöra vilka åtgärder som behöver vidtas för att eleverna ska nå bättre resultat i förhållande till de nationella målen.

3.4.2. Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har

förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan förskola eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av Persboskolans kvalitetsredovisning för år 2008 som innehåller beskrivningar av i vilken mån skolan har uppnått resultat i förhållande till nationella mål, analys och bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder som behöver vidtas för bättre måluppfyllelse. Dock saknas en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Kvalitetsredovisningen gäller för Skultuna Barn & Ungdoms skolor och redovisar verksamheterna för Persboskolan, Tibbleskolan samt Romfartuna skola, vilket strider mot förordningen om att det ska finnas en kvalitetsredovisning för varje verksamhet.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller de krav som förordningen ställer.

Stockholm 13 november 2009

Marita Bergman

Ulf Strandberg